

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. W. Albarda, G. J. van den Broek, C. H. Douwes Dekker, J. Gratama,
V. J. P. de Blocq van Kuffeler, H. P. G. den Tex, Jan van der Waerden.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Kennis en Wetenschap.

Eenige opmerkingen over de Debating-avond van Woensdag 16 November.

De heer R. A. van Sandick verdedigde stellingen over de gelijkstelling der gymnasiale, zoogenaamd klassieke, en de hogere-burgerschool-opleiding, ook wel „praktische” opleiding genoemd. Het is mij bekend dat de gewoonte bestaat geen verslag te geven over onze Debating-avonden, omdat de meesten der debaters misschien meer beschroomd zouden worden wanneer zij dikwijls ondoordachte gezegden later aan een scherp kritiek zien blootgesteld. Maar zij die gewoonlijk achter den kathedraal staan, hebben werkelijk hun beschroomdheid in voldoende mate overwonnen om nog een kritiek te vreezen, een kritiek die meestal niet scherper zal zijn dan waaraan zij zich op een Debating-avond blootstellen.

Ik zal weinig over de uitvoerige inleiding en re-en dupliek van den heer Van Sandick zeggen, omdat ik het grootendeels eens ben met zijne beschouwingen. Zijn inleiding was uitstekend en goed doorwerkt. Veel zwakker toonde hij zich in zijn repliek en vooral in zijn dupliek, waar hij het gemis aan preparatie goed wilde maken door eenigszins gezochte geestigheden.

Zijn persoonlijke ervaring, die hij ons teruggaf over de klassieke opleiding, de talrijke voorbeelden die hij aanhaalde om de juistheid zijner stellingen te bewijzen, maakten hem bijna onkwetsbaar. Dikwijls gaf hij echter bijzonder vreemde gevolgtrekkingen, en ook de afkeer dien hij zeide te hebben voor abstracte voorstellingen, is voor een oud-leeraar in de Wiskunde nogal bedenkelijk, daar mijns inziens de reine Wiskunde niets anders is dan het maken van abstracte voorstellingen. Hij die een van de debaters zoo onheusch aanviel over een fout in een bijvoeglijk naamwoord, plaatste nu zichzelf in een dilemma: of over iets gesproken te hebben waarvan hij geen verstand had, of iets gezegd te hebben dat hij niet bedoelde.

't Zou natuurlijk dwaas zijn alle sprekers uitvoerig te behandelen. Zoo bijvoorbeeld meneer M. v. d. Horst. Toen ik hem naar den kathedraal zag gaan, begreep ik dadelijk a priori dat hij tegen de stellingen zou zijn.

Want de stellingen beoogden eene verandering in een bepaalden toestand, en nu is het mij bekend dat de heer Van der Horst, ofschoon bestuurslid van Debating, tot de meest reactionaire elementen van ons Corps behoort, voor zoover hij nog een element genoemd kan worden. Dit is wel 'n flauwe opmerking van me, maar sommige reactionairen verdienen niet anders behandeld te worden.

De heer Van der Horst, die het gymnasium heeft afgevoerd en toen eindexamen H. B. S. deed, sprak met bijna-enthousiasme over de klassieke opleiding. Nu, dan mogen wij ons wel beroemen door de H. B. S. een grootere ontwikkeling van ons (logisch-) denkvermogen te hebben verkregen, in zooverre we het bewijs uit het ongerijmde mogen geven dat meneer Van der Horst in zijn spreken toonde die opleiding gemist te hebben. En nu heb ik waarachtig genoeg woorden gewijd aan het domme geleuter van meneer Max.

Dan volgen de oefeningen in het debat van den heer J. v. Hettinga Tromp en de teruggave van de kennis

die de heer G. Kalff toonde nog te hebben van de H. B. S. (de zinnen die hij sprak over de „verdeeling van den arbeid” staan bijna letterlijk zoo in mijn dictaat staathuishoudkunde der H. B. S., dat weer een getrouwe copie was van verscheidene bladzijden uit Pierson's meesterwerk.)

De heer J. R. van Musschenbroek vond het verkeerd een kind van 12 jaar verantwoordelijk te stellen voor eene richting die het zijn geheele verdere leven zou moeten volgen, en zeide dat wanneer werkelijk de gymnasiale opleiding zoo veel hooger staat dan die der H. B. S., wij voor den aanstaanden ingenieur ook zoo'n opleiding moesten eischen. Dus opmerkingen die alleszins juist waren.

We mogen nu wel overgaan tot den meer principiëelen bestrijder, Dr. Hekker, de conrector van het Gymnasium alhier. We zullen niet verder memoreeren de klap die hij aan het (tegenwoordige) gymnasiale onderwijs gaf door te erkennen dat medici, juristen, filosofen, theologen ja zelfs litteratoren beter deden voor hun verder leven de H. B. S. te volgen dan het Gymnasium. Maar toen kwam het hoofdargument tegen de stellingen „het is op het gymnasium te doen om de wetenschap zelve, om het vragen naar het „hoe?” en „waarom?”, terwijl op de H. B. S. slechts vermeerdering van kennis wordt beoogd.” Nu, met dezen zin zouden we bijv. kunnen zeggen dat dan kleine kinderen ook beoefenaars der wetenschap zijn, omdat die voortdurend vragen naar het hoe? en waarom?!

Verder beweerde de geachte spreker nog dat wij ingenieurs de wetenschap toepassen en niet beoefenen.

Ik wil niet spreken over onze technische wetenschappen, ik zal niet aan Dr. Hekker vragen in hoeverre de groote hoeveelheid wiskunde die wij leeren geen wetenschap is. Nog minder wil ik hem aantoonen, dat al onze vraagstukken wetenschappelijke kunnen zijn, zooals onder veel meer de hydraulica, de fouten-theorie enz. voor den civiel-ingenieur, de zuivere leer van de beweging en de mechanische warmte-theorie enz. voor de werktuigkundigen, bijna de geheele electrotechniek, de stabiliteitstheoriën voor de scheepsbouwkundigen, de mineralogie en geologie voor de mijnbouwkundigen en de chemie voor de technologen. Ik wil hem niet vragen of dit kennis is die wij later zullen toepassen, of wel degelijk wetenschap die wij beoefenen?

Neen, omdat de heer Hekker geen technicus is, zal ik liever zoo hoffelijk zijn om hem te volgen op zijn eigen terrein, en meer in het abstracte redeneeren over zijn wel wat rhetorisch geuite stellingen over kennis en wetenschap.

't Spreekt van zelf, dat ik op dit terrein Dr. Hekker verreweg als mijn meerdere erken. Ik zal daarom niet zoo pedant wezen om alleen mijn eigen, nog niet geheel gevormde en systematisch geordene ideeën over dit moeilijke onderwerp te geven, maar zal de hulp inroepen van Schopenhauer, met wiens assistentie ik een waardiger opponent des heeren Hekker zal zijn.

Er zullen wel sommigen zeggen „Schopenhauer is uit den tijd”, maar deze rein-abstracte redeneeringen zijn geen functies van den tijd, zoodat ik met gerustheid mijn argumenten kan gaan ontwikkelen.

De heer Hekker, over Wetenschap sprekende, was zoo onwetenschappelijk niet te beginnen een definitie of om-

schrijving van zijn twee begrippen „wetenschap” en „kennis” te geven. Ik ben daarom verplicht het zelf te doen, ofschoon het mij spijt dat de heer Hekker mij niet het voorrecht gegund heeft met zijn eigen definities hem aan te vallen.

Elk mensch heeft door ervaring, door waarneming en door eigen aanschouwing een kennis van verschillende dingen verkregen. Kennis is dus het waargenomene, alle feiten en begrippen door eigen aanschouwing verkregen. Maar slechts wanneer hij zich de taak oplegt van een aantal feiten, van een zekere soort waarnemingen volledige kennis in abstracto te verkrijgen, streeft hij naar Wetenschap.

Wij kunnen de kennis verkrijgen van een onnoemlijk aantal feiten, van duizenden alleen op zich zelf staande individualiteiten, waarvan de oneindige verscheidenheid den waarnemer moedeloos maakt en hem tot onwetendheid wil veroordeelen. Maar daar komt de Wetenschap, zij zift het ontelbare uit, ze verzamelt ze, en deelt ze in, in soortbegrippen, in rubrieken, om zodoende tot een algemeene kennis te komen, die alle ontelbare alleenheden omvat zonder ieder afzonderlijk te behoeven beschouwen. Dáárin komen alle wetenschappen overeen, dat zij boven de reële wereld der afzonderlijke dingen staan, maar welke ze toch geheel omvatten.

Dus om de wetenschap te kunnen beoefenen is eerst een zekere mate van kennis noodig. Het is dwaas daarom het gymnasiale onderwijs wetenschappelijk te noemen, omdat het den gymnasiasten in de eerste plaats aan voldoende kennis ontbreekt. Het is dwaas de technische wetenschappen niet onder de werkelijke wetenschappen te rangschikken en haar toegepaste kennis te noemen. Want evenals de andere wetenschappen eerst kennis noodig hebben, is het voor een ingenieurs-wetenschap, die volkomen aan mijne omschrijving voldoet, noodig dat ze eerst een ruime verzameling van feiten enz. bezit. En evenals de ingenieurs-wetenschap toegepast wordt in het belang van de menscheid, gebeurt dit ook met de andere wetenschappen.

Ik ga nu een heel stout stuk doen. Ik ga Dr. Hekker, die leeraar is in de Geschiedenis, en die het is om de wetenschap zelve, in zijn eigen kamp aanvallen en hem trachten aan te toonen dat Geschiedenis géén wetenschap is.

Want de Geschiedenis mist nu eenmaal het grondkarakter van een wetenschap, zij maakt namelijk alleen de coördinatie van de kennis in plaats van de subordination daarvan, hoofzaak. Zij is daarom wel een Weten maar geen Wetenschap.

De Geschiedenis spreekt over dat wat slechts één keer geweest is, en niet meer zal terugkomen, de wetenschap spreekt over dat wat is. Het algemeenste in de Geschiedenis is weer op zich zelf een individueel iets, bijv. een groot tijdperk, of een hoofdgebeurtenis. Men kan in de Geschiedenis niet zoals in een wetenschap door juiste kennis van het algemeene een bijzonder geval volledig oplossen. Ken ik bijv. in de Wiskunde de wetten voor de beweging van een punt in 't algemeen, dan kan ik voor een bijzonder geval de beweging van een punt onder de werking van die en die krachten, bepalen. Maar zoo is het niet in de Geschiedenis, weet ik dat de tachtigjarige oorlog een godsdienst- en vrijheidsoorlog is geweest, dan kan ik niets bepaalds over zijn verder beloop zeggen.

Nog meer. In een wetenschap is het afzonderlijk staande het zekerste, omdat het onmiddellijk op eigen waarneming of aanschouwing berust, en het algemeene, dat daaruit geabstraheerd wordt, veel onzekerder, terwijl in de Geschiedenis net het omgekeerde het geval is; veel gemakkelijker is het iets zekers te zeggen over een groot tijdperk dan af te dalen in bijzonderheden waar men zich al heel gauw in het romantische verliest.

Evenals ieder eerst op veel ouderen leeftijd den waren samenhang van zijn leven begrijpt, zoo is het in de Geschiedenis ontzettend moeilijk te zoeken naar een causaal verband, waar toevalligheden steeds ingrijpen, en bijzonderheden telkens ontbreken.

Boven alle wetenschappen staat de Filosofie, als de meest algemeene en meest omvattende van alle. En nu is de Geschiedenis in strijd met deze hoogstaande Wetenschap. Want de Filosofie tracht aan te toonen, dat alles altijd hetzelfde is, en eeuwig blijven zal.

In waarheid is het Wezen van den mensch, zoals de Natuur, ten allen tijde hetzelfde, terwijl voor de Geschie-

denis het Heden slechts een brokstukje is, dat aangevuld moet worden door het Verleden, waarvan de lengte oneindig is, en waarop weer een oneindig lange toekomst volgt.

Toch is de Geschiedenis van groot nut voor de menscheid. Zij is voor het menselijke geslacht wat het verstand is voor den mensch zelve. Want door het verstand is alleen de mensch in staat, niet zoals de dieren, te leven in de enge, aanschouwelijke wereld van het Heden, maar ook het Verleden te begrijpen om daardoor met eenige zekerheid in de toekomst te kunnen zien.

En de Sociaal-democratie, die sedert Marx aan alle voorwaarden van een wetenschap voldoet, maakt dan ook van de groote verzameling feiten en ander materiaal een goed gebruik, zoodat het niet, als het liberalisme, zijn stellingen beschränkt op de laatstlevende generaties, maar door ernstige studie van het Verleden, gepaard met een scherp kritiek van het Heden, met eenige zekerheid in de Toekomst anticipeeren kan.

X.

Sommige flinke en eerlijke mensen als de heer Goslings zullen mij misschien wegens anonymiteit van lafheid beschuldigen. Zonder hen echter impotent te noemen, kunnen er motieven bestaan die zij niet kennen. Want werkelijk, ik verlang zelve niets liever dan onder mijn waren naam te strijden. — Wat de persoonlijke aanvallen betreft, de heeren Hekker en Van der Horst kennen mijn naam, en voor de mensen die er buiten staan moet feitelijk deze kwestie een zeer putteltutige bijzaak zijn.

Oude Studie.

Geschreven na lezing van de verslagen over de Eerste Huis-houdelijke Vergadering der Debating-Club.

Geen polemieken komen aanzwaaien. Geen kritieken op gezegden van den heer Van Sandick. Geen verdediging van het tegenwoordige gymnasiale onderwijs. Geen opgave van noodzakelijke en mogelijke verbeteringen. Geen terechtwijzingen van eenzijdige debaters. Maar in de weergegeven woorden van den defendens heb ik één zin gevonden, die opsprong toen ik hem las — en de woorden vlogen mij in 't gezicht — en venijnig en kwaadaardig hebben zij mij pijn gedaan.

Er stond:

De oude talen zijn dood voor ons, ze staan buiten het reële leven, zij geven ons niet genoeg voor ons eigen leven. Dit nu is eensdeels niet waar, anderdeels juist het begeerenswaardige der klassieken. En wat dan de Grieksche en Latijnsche studie's ieder in waarheid levend mensch voor bijna onmisbaar's geven, wil ik eens trachten den lezers van dit blad, natuurlijk voor een groot deel „barbaren”, in te prenten. Als ik mij er goed rekenschap van geef, want, hoewel onbetwistbaar, is de invloed een geheimzinnige, dan is 't dit:

De oude schrijvers, en zij alleen, kunnen regelmaat brengen in den chaos van gewaarwordingen en gevoelens, die in iederen jongen mensch heerscht. Zij brengen over de ziel, die 't doen en denken drijft, een sfeer van kalmte, van rust — van orde. Want hunner is het rijk, dat tot grondspreek heeft: daar is een maat in alles, buiten welke niets standvastig's is. Van al de uitingen van 't classicisme, die in dezen tijd nu aan menschen van 15—18 jaar worden uitgelegd en ingedrongen — gaan eigenaardige trillingen uit, die zijn wezen langzamerhand in een heerlijk evenwicht brengen. Hem wordt eigen de Horatiaansche *aequa mens*, (lees Amazone van Vosmaer), de gelijkmoedigheid in alles wat de werelddraai brengt — en in menigerlei gevallen, waarbij zij, die niet met de eeuwige moedermelk gelaafd zijn, zich laten meeslepen door een tocht — en neerploffen of opgesmeten worden in overdrijving, van werken, van gedachten, van principen, van genoegens of levens eischen — overdrijving van zijne persoonlijkheid zelfs — daar heeft de klassiek onderlegde in zich een basis van orde, en daarbij van kritischheid, dat hij de rest uitlucht en verder gaat.

Meerdere rijpheid in zijn karakter, meer eenheid in zijn hoofd. Een afkeer van oppervlakkigheid — een neiging tot universeel zijn.

En dat komt? 't Moet natuurlijk zijn door 't specifieke der oude geestes-heroën. En in de allereerste plaats dan is 't — omdat in alle klassieke producten zoo bijzonder is de soberheid en strengheid. Daarom kunnen scheef-den-

kenden Homerus een baker noemen, die sprookjes vertelt. Omdat zij bij hem niet vinden 't overmatige der ziekelijkheid, 't overvloeiende der natuurbeschrijvingen en karakter-analyses, 't schrille der bijeengezochte tegenstellingen en 't driftig-boeiende van 't gechargeerde in onnatuurlijke cultiveering van gemoedslevens — allemaal middelen, die de kunstenaars later onwillekeurig of expres, hebben aangewend om de gulziger geesten bezig te houden. Dat is alles onmatig — onevenredig, terwijl bij een Homerus — laat ik hem als type nemen, alles overweldigend, maar toch geleidelijk is, alles kerngezond en natuurlijk — en toch peilt men onmeetbare diepten.

Ziet, als dan later een mensch zich in 't tetterende leven geworpen heeft, dan is voor hem de zaligheid bewaard om, als hij eens even uitblaast, en de winden gieren — of de maan schijnt bleek — of de zon gloeit — kortom altijd en altijd weer zich terug te voelen in die oude werelden, waarvan wij alleen de quintessens bij ons houden om mee te leven met de trotstalige Romeinen of de helder op levende Grieken. Want in die emotie's ligt de wijding der hooge, ongejaagde kalmte — en die wordt hem onmisbaar in zijn leven. Zoo raak ik meteen aan de tweede verandering, die ik meen, dat classicisme in ons leven brengt: dat is, het geeft een dynamische levens- en wereldbeschouwing. — Een ander ziet de wereld, of, wil men 't liever, zijn wereldje aan, zooals 't is, op het oogenblik zelf — zijn wijze van zien is statisch. 'n Ding is een ding — 'n feit een feit. Maar iemand, die een tijd geleefd heeft in de oude wereld van 20 eeuwen minstens terug, komt altijd de gedachte aan 't verledene voor den geest. En aan menige zaak, die hij ziet is voor hem een stroom van oude aandoeningen gehecht, en aan alles voelt hij een geschiedenis — duidelijker is hem 't idee van de wording aller dingen — en hoe alles beschouwd wil zijn als zijnde geworden. Deze dynamische zienswijze is de overtuiging dat daar vroeger zoo dikwijls 't zelfde is geweest, 't zelfde heeft gegist en gefermenteerd — en hoe er bij opvattingen, bij de instellingen, bij de geestesvoortbrengselen diepe gronden zijn, die niet toelaten alles met vlugge woestheid af te keuren, en te trachten uit te roeien. Want — en nu vat ik alles samen — hij heeft, voor dat hij in de eigenlijke wereld binnenkwam — meegeleefd, grondig en in alle hoeken — een andere, vroegere wereld, die even gecompliceerd was, als de onze — en waarin evenveel gevochten is, als in de onze, waarin ook gedacht en gevonden werd door ontwikkelde menschen, en ook belangrijke dingen gebeurden. Een wereld, waarin de menschen ook al menschen waren. En dit feit maakt hem eveneens meer tot mensch.

Nu wil ik niet verder over de verrukking der kunstgenietingen of de aangrijpendheid der filosofieën spreken — deze kan men elders ook vinden. Ik heb willen wijzen op datgene, wat slechts klassieke studiën geven kunnen — en waarom zij onmisbaar zijn — waarom zij voor ons niet dood zijn, maar juist omdat zij er buiten staan, 't reële leven opklaren en verruimen, en waarom zij in ons eigen leven een fort zijn tegen allerlei bedriegeligheden en oppervlakkigheden — onbekooktheden en halfheden.

J. A. v. H.

Midassica.

(Terloopsche mededeelingen.)

I.

DE EENZIJDIGE.

De Eenzijdige is de „Pest” van de samenleving. Hij is dom. Hij is onbeschaafd. Hij schuwt alle ontwikkeling. Hij is verwaand. — Hij houdt vol dat z'n hemd schoon is, terwijl iedereen hem kan bewijzen dat het alleszins vies is. Hij beweert nog bovendien dat anderen heelmaal geen hemd aan hebben; alleen hij wel. Hiermee is natuurlijk alles gezegd. Hiermee is het laatste eventuele argument à décharge gewoonweg vernietigd. Iemand die zulke belachelijkheden beweert is eenvoudig geen verstandig mensch meer; is eenvoudig eenzijdig; bekrompen; borné; beschränkt.

Zoo is de Eenzijdige dus noodzakelijkerwijze gedoemd tot stelselmatige ver-domming naar éene zijde; en daar hij deze ver-domming niet erkent, noch de bedoelde zijde

ziet, is hij wel met recht de verdommenis der beschaafde samenleving te noemen. Want niet bepaalt hij zich slechts tot de „verblindings” van zich-zelf, maar door den valschen schijn van zijn beschränkte leuze: „In mijn isolement ligt mijn kracht”, sleept hij ook ettelijke zwakken en onervaren mée in de „verblindings”.

Deze arme klootjes omhelzen in hun zwakte het beschränkte zwakheids-evangelie, en zwakken dan natuurlijk zeer misse-lijk te gronde. Wat, hoop ik, niet nader uitgelegd behoeft te worden, want eenzijdigheid, d.i. dus „verblindings”, „beschränkt-heid”, is eenvoudig niets anders dan je reine zwakheid pur et simple zonder meer. — Van-daar ook het vermaarde „Enthousiasme van zwakte en lafheid”.

Maar de Eenzijdige is niet alleen eenzijdig, hij is daarevens ook nog beslist half-blind. Met z'n éenig, miope oog, aan den linker kant van z'n eenzijdig hoofd, kijkt hij elkeen dan van ter zijde aan alsof hun véelzijdigheid hem maar heel zijdelings aangaat. Voorts lijdt hij chronisch aan buikloop en zelf-suggestie, en is hij voor de massa makkelijk herkenbaar aan zijn onvermoeid-starende attitude, die hem in loop van tijd al heel wat oogen in verschillende kranten heeft doen verliezen. Verder is hij aan z'n éenig, linker, miope, oog au comble nog kleure-blind en ziet nl. niets anders dan éen nuance van éen kleur: „Scharlaken”. Zoodat, — wanneer men den rampzalige uit medelijden nog gaat vertellen hoe hij zich hartstochtelijk vergist, en in werkelijkheid slechts van het hevige verlangen naar wit-gewasschenheid en uitgechloord-zijn van „andersdenkende” hemden kongestie naar het reeds-abnormale oog heeft gekregen, — hij u niet eens een „dankje” voor uw mededeeling zal gunnen, en u zelfs hoogmoedig zal noodzaken u de geleverde intellektuele, geestelijke, en zedelijke assistentie in volmaakt-gangbare specie op uw eigen hulpvaardige falie te doen betalen.

Neen, het is een zéer-dom en hoogst-beklagenswaardig wezen, de Eenzijdige. Ik wil God bidden dat hij mij toch immer voor eenzijdigheid behoede.

II.

VÉEL-ZIJDIGE.

De verheugenis des harten van alle verstandige en brave lieden is tegenwoordig de veelzijdig-ontwikkelde veelzijdigheids-mensch; 'n soort dat vooral het „gevoel”, de „humaniteit”, en het „Ideaal voor alle eeuwigheden” in privaat bezit heeft, en houdt. Hij is de oer-Gezonde, het Genie: hij lust alles, vindt alles mooi, beschouwt elke zaak op alle mogelijke manieren, drinkt met iedereen een biertje, en heeft maar éen nagel aan z'n doodkist: den Eenzijdige. — Zijn maag is ruim genoeg voor het verzoeningsfeest van Hel en Hemel, en breed genoeg voor het bréédste socialisme. Hiermee is weer alles gezegd.

Ik heb eens 'es gedineerd bij een Véelzijdige. Je kondt zien dat hij veelzijdig ontwikkeld was: de man was reusachtig sterk; en zelfs in z'n kracht was hij weer veelzijdig ontwikkeld. — Aan tafel sprak hij uiterst veel; en over alles, je kunt zoo gek niet verzinnen. Hilda van Suilenburg noemde hij in éen adem met Bakoenin en Sappho; en hij ging zóó on-volgbaar ver om de „Mirabo-koewoe mikatomee”, de „Psst-psst” der Koiloi Hottentotten, te verwarren met het „Delftsche Dagblad”, wat hij, — toen ik nl. de vrijheid nam hem in beléefde termen op deze onzuiverheid te wijzen, — met 'n verachtelijk gebaar „natuurlijk máar” voor 'n „slipping of the tongue” verklaarde, de onverbeterlijke.

Ook over „idealen” en „principes” bleek hij een gezond en rechtschapen oordeel te hebben. Voor hem, de veelzijdig-ontwikkelde immers, was de schoone tijd van tastbare, heldere, massieve Idealen voorbij, helaas; . . . maar met kracht kwam hij op tegen die soort menschen, die te „verblind” en te „beschränkt” waren om elke „welgemeende” „overtuiging” te eerbiedigen, en die in hun waanwijsheid onkiesch spotteden over de schoonste gevoelens en principes der beschaafde menschheid. Zij richtten naar den Eenzijdige!, zeide hij, terwijl hij mij scherp en onderzoekend aankeek. En in het angstig vermoeden dat deze blik en deze waarschuwing wellicht speciaal tegen mij gericht waren, speciaal mijn belangen golden, wist ik hem omtrent het bedoelde punt niet spoedig genoeg gerust te stellen: en verzekerde ik hem met klem dat ik het volstrékt niet eens was met dien man van het „blauwe

servies en de overgordijnen", en dat ik onder mijn heiligste principes o. a. telde het volgende: dat men tegen elkeen (alleen niet tegen den Eenzijdige) „beleefd", „welwillend", en „welmeenend" moet zijn, en niet de menschen nedertrachtig moet gaan uitschelden of hunne ouders beleedigen; vooral het laatste niet. — Nu, men kan na-gaan hoe mijn gastheer beefde van aandoening bij het hooren van zóo schoon en veelzijdig een rede. Hij stond op tinkte met zijn mes tegen het glas, en stelde voor een dronk te wijden aan de véelzijdige „jeugd-van-tegenwoordig", en een vloek te vloeken over de dorre, éenzijdige „jeugd-van-de-toekomst", wat met algemeene stemmen werd aangenomen. Een amendement op dezen dronk, van den kant van den Nevel, viél met algemeene stemmen; waarop wij samen, mijn gastheer en ik, een „Rundgesang" aanhieven dat het zoo donderde.

Maar pas bij het desert werd het discours een ware propaganda voor het Veelzijdigheids-Idee, en wij moesten a tort et a travers betreuren dat er niet méer menschen aanwezig waren om ons te hooren, dan wij tweeën.

Roerend was het, te zien hoe eensgezind we waren in de méest-veelzijdige besluiten. We brachten samen een „Lebe hoch" uit op de solciaal-democratie en den Oranjesbond-van-Orde; besloten toen dezen gezamenlijken feestgalm in den traditioneelen telegram-vorm H. M. onze geëerb. Kon. d. Nederl. te doen bereiken; en schreven daarna een langen brief aan Luccheni om hem te verzoeken onzen „leek" W. J. N. toch asjebliéft te willen komen overtuigen van de Majesteit van zijn Recht en de onfeilbare Rechtvaardigheid van z'n Dolk. — Op den brief kregen we gelukkig dadelijk antwoord: Zoodra hij maar éenigszins uit z'n gevangenis zou kunnen ontsnappen, zou Luccheni overkomen en bedoeld bloedig werk gratis komen verrichten. Maar op het telegrafiesch antwoord van H. M. de Kon. d. Nederl. moesten we zóo onhebbelijk-lang wachten, dat we uit wraak en verveling ondertusschen niets beters meenden te kunnen doen; dan elkaar durelijk te zweren om samen als afgevaardigden voor de Leidsche faculteit Borst het internationaal studenten-kongres te Torino bij te wonen, en er een gezamenlijken speech te houden over de eenzijdigheid van den telegrammen-kamerheer der Kon. d. Ned.

Voor mijn gastheer wond zich op en was opgetogen over de enorme veelzijdigheid van deze laatste resolutie. Hij noemde het idee „geniaal", schilderde dadelijk tafellaken en servetten tot reklame-biljetten voor de onderwagsche propaganda om, en droeg mij de bijzondere eere-zorg op voor de onderwagsche réis-biljetten. Doch nauwelijks had hij, juist bij tijds, kennis gekregen van den meer dan beschránkten toestand van mijne portemonnee, en had hij mij iets hooren mompelen van „samen deelen" en „altruïsme", of zijn ruïneuse fantasie bekeerde zich met ijzingwekkende snelheid, en met een kwijnend gebaar snoot hij z'n volmaakt-léegen neus. Het was ook eigenlijk véel veelzijdiger, verzekerde hij, om zich niét druk te maken over si peu de chose als de eenzijdigheid van de lieden. Iemand die wáarlijk veelzijdig ontwikkeld is, bekommert zich niet over verachtelijke dingen als een telegrammen-kamerheer, en nog minder propageert hij er tegen Waarna mijn gastheer, wat mijn portemonnee eigenlijk betrof, nog eenige hartverscheurende opmerkingen maakte over de dure aardappelen in 't bijzonder en de slechte tijden in 't algemeen, en mij op aller-beleefdste wijze tot aan de voordeur uitgeleide deed.

PAWLO PODCHEVSKY.

De Kroningsfeesten.

Antwoord aan G. D. JORDENS.

(Zie No. 8.)

De heer Jordens is een van de vele ménschen zonder sociale overtuiging die een hekel hebben aan de bourgeoisie en aan de socialen het land. Dit verklaart zijn optreden. Zijne verhouding tot de bourgeoisie is een geheel andere dan de onze. Behalve dat wij, zooals misschien hij, haar slechte eigenschappen zien, haar dus beschouwen als iets leelijks waar men liefst zoover mogelijk vandaan blijft, merken wij, of althans de menschen met wie wij meevoelen en aan wie wij streven gelijk te worden, haar druk. Wij

die het socialisme liefhebben, die er àl ons leven uit putten, zien niet de bourgeoisie als een onkruid dat op ander-mans weide groeit, maar als een, dat wat ons het dierbaarst is, belemmert in zijn groei. Jordens kan een hekel hebben aan zijn klasse, ik prijs zijn goeden smaak, maar de zaak waaraan hij zijn beste krachten wijdt wordt niet door haar bestreden. Hij kan haar voorkomen onaesthetisch vinden en haar doen immoreel, in hem leeft niet het geloof aan een betere maatschappij welker regelmatige ontwikkeling zij in den weg staat. Voor hem moge de bourgeoisie iets verachtelijks wezen, voor ons is ze mede iets vijandigs. Kleedt zij zich een enkelen dag mooi aan, dan vergeet hij dat ze er smerig uitziet in haar daagsche pakje, wij blijven zien, en zien des te beter dat zij onzen nog sterken vijand is.

Waarom vierde men feest? De vorst bezit geen macht meer. Voor het volk is het dus onverschillig of er een regentes of jonge koningin regeert. Buitendien was men het er over eens dat Emma trouw haar plichten vervuld had. Feestvieren omdat er een vorstin gekroond werd, kon men dus niet. Men kon niet blij zijn om niets. Maar men kon feestvieren bij gelegenheid van de kroning, ter eere van een bemind vorstenhuis, zooals men een zilveren bruiloft viert ter eere van beminde ouders. Het zou zwakheid wezen onzerzijds niet te willen erkennen dat nog een groot gedeelte van ons volk Oranje aanhangt. Wel ontkennen wij dat die aanhankelijkheid een mooi gevoel is. Als de vorst sedert een halve eeuw machteloos is en dus niet in de gelegenheid daden te verrichten om zich bemind te maken, als hij slechts het symbool is van de heerschappij over een in ellende levend volk, zijn er geen algemeene oorzaken die dat volk dankbaar jegens hem kunnen stemmen. Daarom is die aanhankelijkheid geen frisch, jeugdige gevoel, maar een teeken van zwakheid, van angst, van onderworpenheid. Liefde voor den vorst is geen deugd meer; het was dat in vroeger tijden wel, toen men de maatschappij diende met den koning trouw te zijn. Dit is nu veranderd. Voor de ontwikkeling van de maatschappij is er behoefte aan fiere, zelfbewuste menschen, die enkel bouwen op hun eigen kracht. Hoe onvruchtbaar, hoe zelf-vernietigend is liefde voor een machteloos man. Het is niet anders dan onderworpenheid aan de burgerklasse, het toont de zwakheid en de onmacht van het volk. Daarom vinden wij het niet mooi als arme, doodarme menschen hun laatste cent betalen voor groen en lampions. Wij vloeken als we dat zien; het is de wanhoop van den drenkeling die zich vastklampt aan een stroohalm, inplaats van te zwemmen.

Maar men vierde feest om andere reden nog. Men vierde feest om feest te vieren. Voor een groot deel van het volk was het niets dan een pretje. Wij hebben recht te spreken van een jeneverfeest, want zonder jenever zou het feest geheel anders zijn geweest. Een krachtig proletariaat bedrinkt zich op een vrijen dag niet van het loon dat doorgaat of van de centen die het schuldig is — toegegeven, maar zoo zwak is het proletariaat niet meer dat het zonder drank zich zoo hebben opgewonden voor een fictie als het koningschap, waar achter zich verbergt de heerschappij eener vijandige klasse.

Zou ik nu ontkennen dat Jordens het mooie van de Kroningsfeesten gevoeld kan hebben? Al verzekerde hij het mij minder stellig, ik zou het gaarne gelooven. Zoo gaarne als ik verklaar dat ook mijn jongenshart voor Willem van Oranje geklopt heeft. Zouden wij die hunken naar een schoonen toekomst, die strijden een prachtigen strijd, zouden wij het mooie van vroegere tijden vergeten? Neen, alle eeuwen hebben haar moois gehad, vooral die waarin veel gestreden werd. En Willem van Oranje was een dapper strijder, hij leidde een machtige revolutionaire beweging, hij was een der eerste kampers voor de rechten van den handelsstand. Ik begrijp enkel het verband met de kroningsfeesten niet. Moeten we daarom Wilhelmina eeren, de aanvoerdster eener niet revolutionaire, maar zeer reactionaire klasse?

De kroningsfeesten zijn mooi geweest. Stellig zijn ze dat. Men wist hoe men het moest doen. Wat vroeger uiting was van groote vreugde en grooten eerbied, en dáárdoor mooi, bleef mooi, al was het nu de uiting van domheid en slaafschheid. Daar hebben vroeger, toen liefde voor den vorst een deugd was, spontane uitingen van achting en ontzag bestaan die uitbeelden wat leefde in het hart der menschen. Die vormen zijn bewaard. En doen ze onze oogen nu opnieuw aan, dan lezen we de

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 1 DECEMBER 1898.

pracht van vervlogen tijden, dan worden we bewogen door gevoelens die lang gestorven menschen beroerden. De eerste die, omdat een koning kwam, een vlag uit zijn toren hing heeft een schoonen vorm ontdekt om zijn vorst te eeren. Hij kon dien vorm ontdekken omdat zijn hart bewogen was.

Kan men zich een gevoelig mensch denken die zonder ontroerd te worden een katholieke kerk binnen gaat? Het groote geloof dat vroeger de menschen bezaten is in passende vormen tot uitdrukking gekomen. Een katholieke kerk is een beeld van het middeneeuwsche geloof en doet ons daarom aan. Omdat nu het geloof zijn grootheid heeft verloren, slechts de dommen en de angstigen bekoort, kan het geen nieuwe uitdrukkingswijze vinden die schoon is. Men kan kerken copieeren, geen nieuwe maken die zoo schoon zijn als de oude. Zoo kan men kroningsfeesten ook copieeren. Wordt dat goed gedaan, dan zal de copie emotioneeren. Maar spontaan kroningsfeesten vieren, nieuwe vormen vinden om den vorst te eeren kan met niet. Hoe meer men van het oude afwijkt, hoe erger men zal falen. Zijn de nieuwerwetsche eerepoorten niet belachelijk? Slechte smaak heeft daar geen schuld aan, maar wel gebrek aan liefde. Wie niet ontroerd is kan niet iets moois maken.

Wat heeft Jordens getroffen? Niet het idee dat arme menschen geld bespaarden, maar het zien dat achterbuurten mooi waren versierd. Die versiering was copie; hem trof niet oranjeliefde van nu maar gehechtheid aan den vorst van vroeger. Denkt hij dat die ellendige, versufte menschen zoo iets moois zouden hebben kunnen maken? Zij drukten nog eens weer uit de ontroering van lang vergane geslachten; wie hunner leefden hebben niet mee gedaan; de besten uit het volk zijn socialist.

Zoolang wij zuiver zinnelijk waarnemen moet ons dergelijk vertoon treffen. Maar o god als ons 't idee bekruipt dat de menschen die dat maken niet levenloos zijn zooals de vlaggen en het groen, zoo gauw we bedenken dat er menschen, levende menschen worden gebruikt, worden bedrogen en bestolen, ontmand en verdrukt om kroningsfeesten te kunnen vieren, zoo gauw we weten dat het volk wordt zoet gehouden met een schoonen schijn om het naar hartelust te kunnen bedriegen en bestelen, ontmannen en verdrukken, ja, zoo gauw we weer voelen dat het nóch waarheid is, nóch eerlijk schouwspel maar bedriegelijk beeld van wat nú omgaat in het volk, wijkt bij ons de ontroering door schoonheid voor toorn over lafheid en bedrog.

Jordens moet begrijpen dat wij niet blind zijn voor het mooie van vroeger eeuwen. Wil men het nog eens vertoonen, goed, maar men zegge dan eerlijk dat het een beeld is van vroeger tijden. Het zal er niet onder lijden. Wat hij angstig wil, al het schoone bewaren, kan niet. De tijden veranderen, en iedere tijd heeft zijn eigen schoonheid. Wij hopen dat van de schoonheid die alle tijden hebben gehad, een beeld bewaard zal blijven. Wij protesteeren slechts als men het doode als levend voor wil stellen om het levende te dooden.

L.

Lezing van den Heer J. M. G. Scheffer.

Gaarne voldoe ik aan het vereerend verzoek van de redactie van dit weekblad de door den heer Scheffer op Woensdag 23 November gehouden lezing met proeven, te bespreken. Ik hoop daardoor te doen zien, hoezeer de behandeling van het door hem gekozen onderwerp onze belangstelling voor een ons nog weinig bekend deel der electriciteitsleer heeft gewekt en tevens te doen blijken hoezeer wij zijne beleefdheid waardeeren om voor zoover de ruimte dat toeliet, ieder uit te noodigen door wien, naar hij kon verwachten, zijne voordracht met genoeg gevolgd zou worden.

Met veel takt heeft de heer Scheffer de toelichting bij zijne proeven zóó gegeven, dat zijn auditorium, waaronder vele dames en andere leeken op het gebied der electriciteitsleer, niet door wiskundige beschouwingen werd verveeld.

Door een beknopt geschiedkundig overzicht van de ontdekkingen op electrotechnisch gebied sinds den aanvang der periode van snelle ontwikkeling, waarbij ten duidelijkste uitkwam dat wij bijna uitsluitend aan die natuuronderzoekers, welke groote mathematische kennis aan praktische bekwaamheden paarden, den grooten vooruitgang van het vak te danken hebben, kwam spreker op het door hem te demonstreeren onderwerp n.l. de verschijnselen, die men kan te voorschijn roepen met wisselstroom van hooge spanning en frequentie; verschijnselen waarop voor een deel door Elihu Thomson maar voornamelijk door Tesla onze aandacht is gevestigd.

Daar hetgeen wij bij deze voordracht gezien hebben zoo verscheiden was en voor velen geheel nieuw en daar het zeer zeker wenschelijk is dat de ontvangen indruk niet spoedig verdwijnt, geloof ik dat het van nut kan zijn, eenige der meest belangwekkende experimenten nog eens in het geheugen terug te roepen.

Het verschijnsel, dat wanneer een veranderlijke stroom op naburige geleiders induceerend werkt, hij zelf daarvan tegenwerking ondervindt, gaf den spreker aanleiding tot een zijner meest verrassende proeven. Zooals spreker deed opmerken zal in een vrij dikke stroomgeleider, die men natuurlijk in een bundel dunnere verdeeld kan denken, een veranderlijke stroom in de binnenin gelegen draadelementen naar alle zijden op naburige elementen induceerend werken, dus zelf meer worden tegengewerkt dan de stroom in de buitenste lagen van den geleider. Uit berekeningen en proeven blijkt dat bij wisselstroom van hooge frequentie een dunne buitenste laag alleen als geleider is te beschouwen. Spreker liet zien dat bij den door hem gebruikten zeer snel wisselenden stroom de geleidende doorsnede van een dikke koperdraad zóó verkleind werd, dat de schijnbare weerstand (impedans) van dien aard werd dat in eene dunne parallelketen, waarin een gloeilamp was opgenomen (zoodat de gewone weerstand er van wellicht 10000 maal die van den hoofdgeleider bedroeg) nog voldoende stroom ontstond om de gloeilamp te doen branden.

De voor deze en volgende proeven gebruikte wisselstroom van hooge frequentie kreeg de heer S. door de volgende inrichting.

De secundaire winding van eene uitstekende bobine van Ruhmkorff, welker primaire stroom door een afzonderlijk gedreven interruptor snel gesloten en verbroken werd, eindigde met het ééne uiteinde in het binnen met het andere in het buitenbekselsel eener Leidsche flesch.

De electriciteit, bij eene stroomverbreking in de secundaire leiding in beweging gebracht, hoopt zich dan in de Leidsche flesch op, tot de spanning voldoende is om tusschen twee schijfjes, waarvan het ééne met het binnenbekselsel, het andere met het buitenbekselsel verbonden is, over te springen. Zooals men uit proeven en uit niet zeer moeilijke wiskundige beschouwingen weet, zal de daardoor in de uitwendige geleiding ontstane ontladingsstroom, tengevolge der zelf-inductie, niet onmiddellijk kunnen ophouden, als de lading verdwenen is; hij veroorzaakt dan een tegengestelde lading. Een occilleerende stroom ontstaat tot dat in den geleider en daarbuiten de energie verbruikt is.

Het aantal stroomwisselingen per secunde hangt af van den coefficient van zelf-inductie en van den weerstand in den uitwendigen geleider, zoodat het, zooals spreker opmerkte, niet slim van Steinmetz was, te meenen dat, bij een zoo grooten weerstand in den geleider als het menschelijk lichaam biedt, de periode der wisselingen evenklein zou blijven, als bij de ontlading door een koperdraad.

Spreker kwam daartoe door zijne mededeeling dat wisselstroom van meer dan 10000 frequentie's voor den mensch niet te voelen zijn, hetgeen door d'Arsonval verklaard werd door, in overeenstemming met het hierboven meegedeelde, aan te nemen dat deze stroomen slechts langs de huid gaan.

De sterk induceerende werkingen van de ontladingen eener Leidsche flesch werden o. a. aangetoond door in een geheel gesloten geleider een gloeilamp te doen branden.

Om verschijnselen te voorschijn te roepen, waarvoor nog hogere spanning noodig is, gebruikte de heer Scheffer

de volgende inrichting, die door Tesla is uitgedacht.

In den door de lucht gesloten geleider, die binnen- en buitenbekleedsel van de Leidsche flesch verbond, werd een eenvoudige transformator opgenomen, bestaande uit een solenoïde van weinig windingen, goed geïsoleerd van een omgevende solenoïde met meer windingen. De stroom in deze buitenste solenoïde geïnduceerd zal het dubbele aantal frequenties en een hoogere spanning hebben dan de primaire stroom, de zoo snel oscillerende ontladingsstroom der Leidsche flesch. Tegelijk is nu het voordeel verkregen dat uitwendige weerstand, in den aldus voortgebrachten stroom, weinig invloed op den duur der periodes heeft: zelfs zou indien deze stroom zich veel aan den weerstand liet gelegen liggen, het de duur der periodes door vermeerdering van den weerstand verminderen. Het is met dezen stroom dat de ons allen zoo verrassende proeven genomen werden.

Voor ik iets van die proeven vermeld wil ik onze bewondering uitspreken voor de bekwaamheid, waarmede de heer S. zijn transformator vervaardigd heeft. Van de bezwaren, die een voldoende isolatie meebrengt, konden wij ons eerst een denkbeeld vormen, toen wij zagen hoe een glazen plaat van minstens 2 cM. dikte, geplaatst tusschen twee schijven kopergeaas, die met de polen aan den transformator verbonden waren, de elektrische ontladingen als een zeef doorliet. Een glazen cilinder van 1,3 cM. dikte leverde geen voldoende isolatie tusschen buiten en binnen solenoïde; de door ons bewonderde schitterende resultaten verkreeg de heer S. door de binnenste solenoïde te omgeven door een ruimen ebonieten cilinder, waarop de andere bewikkeling gewonden was en door dat alles te plaatsen in watervrijen olie. Al slaat nu, zooals somtijds geschiedt, een vonk over, dan is het instrument niet bedorven, omdat olie, met minstens een even grooten isolatieweerstand als eboniet, de ruimte aanvult. Nog andere voordeelen van deze inrichting zal ik, om niet al te uitvoerig te worden, niet vermelden.

Dat de mensch voor stroomen van zóó hooge frequentie ongevoelig is, niettegenstaande de door hen overgebrachte energie vrij aanzienlijk is, toonde spreker aan door zich zelf en een gloeilamp achter elkaar in den stroom te schakelen; de gloeilamp ging branden. Toen Prof. Snijders ongedeed dit experiment herhaalde, putte spreker hieruit het bewijs dat deze soort van onkwetsbaarheid geen persoonlijke eigenschap van hem was.

Vele proeven, die we met de electriseermachines nooit goed zagen slagen, gelukten met deze hooggespannen electriciteit in menigte prachtig. Het electrisch molentje, St. Elmusvuur op alle met de polen verbonden geleidingen, stille electrische ontladingen door de lucht van den éénen geleider op den anderen, dat alles werd ons vertoond op grooter schaal, dan we ooit te voren hadden aanschouwd.

De electrische golven, door een conductor naar de omgeving uitgezonden, wanneer de ééne pool met den conductor, de andere met de aarde verbonden was, waren zoo kort en hadden zoo groote intensiteit, dat alle luchtledige toestellen, Geislersche buizen, gloeilampen, vacuum-buizen lichtgevend werden.

Ten slotte kon iedereen zich overtuigen van het onschadelijke der electrische ontladingen; een reusachtige conductor werd binnen gebracht, verbonden met een pool van den transformator en men vermaakte zich met het trekken van groote vonken uit dezen door Braat vervaardigden toestel, zonder den pijnlijken schok te ondervinden, die ons gewoonlijk bang voor dergelijke vonken doet zijn.

De lezing van den heer Scheffer heeft in eene behoefte voorzien. Mochten voor sommige leeken onder de toehoorders, de proeven niet meer dan *physique amusante* zijn, voor velen, die reeds eenigszins van de gedemonstreerde verschijnselen op de hoogte waren, leverden ze eene noodzakelijke aanvulling van hunne kennis. Men begrijpt en overziet veel beter een verschijnsel wanneer men het aanschouwd heeft, dan wanneer men slechts de beschrijving er van gelezen heeft. Dat de belangstelling in dit en dergelijke onderwerpen door dezen voordracht verhoogd is, kan niet anders dan zeer gelukkig genoemd worden, want het bestudeeren van dergelijke onderwerpen is voor den a. s. ingenieur meer dan een aangename tijdkorting. De kennismaking met verschijnselen die, al hebben ze nog geene belangrijke toepassingen gevonden, toch door hunne intensiteit zich boven de slechts voor laboratorium-waarneming geschikte verschijnselen verheffen, is onontbeerlijk voor den ingenieur, die ook van het wetenschappelijk gedeelte van zijn vak wil op de hoogte zijn.

Ik eindig met het uitspreken der verwachting, dat het

talent van den heer Scheffer voor experimenten en zijne bekwaamheid in het inrichten en vervaardigen van toestellen tot uitkomsten zullen leiden, die den roem der P. S. op electrotechnisch gebied zullen verhoogen.

F. v. I.

Toynbee-Werk.

Vrijdagavond hield de heer Tours, de directeur van 't Amsterdamsche „Ons Huis” eene lezing voor de vereeniging Toynbee-werk.

Allen die er geweest zijn moeten een grooten eerbied gekregen hebben voor het streven van dien man, die zóó het volk lief heeft, en het zóó weet goed te doen.

Studenten waren er vrij veel; die er waren zullen weemoed gevoeld hebben, toen zij hoorden hoeveel moeite en zorg het vereischt den arbeider een enkelen keer een eenvoudig genot te verschaffen. Hoe scherp staat daar tegenover het vele wat zij genieten, tegen zulke betrekkelijk kleine opofferingen.

En zij die nog nooit zoo duidelijk het mooie en goede van Toynbee-werk hadden ingezien, moeten er nu wel een hartelijke sympathie voor hebben gekregen. Zij zullen dan ook ongetwijfeld zich bewust zijn geworden verplicht te zijn om mede te werken tot het brengen van meer geluk in lagere kringen, en Toynbee-werk moet in hun een krachtigen steun vinden. Dat zij dan ook meewerken bij het mooie pogen om het Toynbee-werk te bevorderen, tot het verkrijgen van een „Ons Huis” te Delft.

De heer Tours noemde deze stad gelukkig, dat zij studenten had wier oogen zoo geopend waren voor de ellende in onze maatschappij, en bij wie zoo'n sterk begeeren bestond naar verbetering der maatschappelijke toestanden. Er zal voor de studenten gelegenheid zijn van die gevoelens 't bewijs te geven, door hun steun te verleen, wanneer die zal gevraagd worden voor het stichten van een eigen gebouw der Delftsche Toynbee-vereeniging.

A.

Wetenschappelijke Proletariërs.

(’t Hier volgende slaat op ’t oorspronkelijke stuk, niet op de repliek.)

'n Paar menschen hebben zich idëen gevormd en hebben het nu gevonden, hoor! En nu redeneeren en schetteren ze, dat 't een lust is. Uitspraken, die om op degelijken grond te berusten lange studie zouden vereischen gaan maar met lust de lucht in! Voor uit maar, jongens. 't Papier is geduldig en 't gehoor ook, of liever 't gehoor is verstandig: 't zegt dank je, als het des Guten zu viel krijgt.

We zijn wel heel gek, als we, omdat ze zoo'n lawaai maken, denken, dat ze ons vooruit zijn en al ben ik „mal,” zóó gek ben ik niet!

L, je kunt wel doen, alsof je volgroeid bent en 't kan wel zijn ook, maar dan hadt je niet zoo heel veel te groeien en ik zou wel heel verkeerd doen me door 't geschreeuw te laten verontrusten en me kunstmatig te gaan versterken en den rustigen, gestadigen groei, die ik in me voel op onnatuurlijke wijze te gaan bespoedigen.

Er zijn in alle partijen, in de sociaal-demokratische ook, menschen, die zich zoo dik inspinnen in hun partij-idëen, dat ze ten slotte niets anders meer zien dan die en zeggen: nu heb ik de waarheid in mijn zak en al wat daarmee niet overeenkomt is verkeerd.

Al houden anderen en misschien zij zelf hen niet voor onfeilbaar, ze doen in alle gevalle, alsof ze het zijn.

Ze zijn éenzijdigen, die door eenzijdigheid bekrompen worden, hoe wakker hun „hoofdje” ook was aangelegd. 't Zijn menschen, die niets anders kunnen, of naar buitenaf niets anders willen schijnen dan partijman.

Daarnaast zijn menschen, die erkennende, dat ze mensch zijn en bijgevolg feilbaar, en dus altijd tot zelf-kritiek bereid en voor kritiek van anderen ontvankelijk, een open oog willen houden voor al 't menselijke, al brengt hun leveninzicht hen tot een bepaalde richting en trachten ze de waarheid, zooals zij die inzien, een schrede vooruit te brengen door die richting naar krachten te bevorderen.

Beide fracties hebben evenveel recht zich te noemen als behorende tot een bepaalde richting, want hun doel is hetzelfde, al verschillen ze in hun opvattingen buiten dat doel en is de een kieskeuriger in zijn middelen dan de andere.

Gij L, hebt 't nu tot een zekere hoogte gebracht in de eerste groep. Dat zal ik niet ontkennen.

En uw schrijven draagt daar dikwijls, den stempel van ook.

Nu doet er dat niets toe, als het uw persoonlijk optreden betreft. Maar als gij zoo schrijft, terwijl 't den indruk moet maken, dat ge spreekt namens de Delftsche Socialistische Studenten, dan is het wat anders.

Onder de jongeren, wien uw stuk onder oogen kwam, konden er zijn, die, innerlijk brekend met de bourgeoisie, een nieuwe levens-overtuiging in zich voelden groeien, menschen wars van eenzijdigheid en bekrompenheid bij wien dan ook; menschen die niet willen aannemen op gezag, maar eischen, dat, als men tegen hen spreekt, men niet alleen machtswoorden zegt, maar ook de argumenten, waarom men zoo spreekt.

Hun gedachtengang zou dan b. v. zoo kunnen zijn:

„Met de geijkte opvattingen van de bourgeoisie heb ik afgehandeld. Aan de dufheid en eenzijdigheid van haar conventionele opvattingen heb ik me ontworsteld. Misschien is het socialisme mooi, maar de socialisten zijn al even bekrompen als de rest.”

Op die wijze zoudt gij juist de fiere menschen, die zich zelf willen zijn en wars zijn van alle sleur en conventie afschrikken en zoudt ge juist de meest waardevolle elementen zich van de socialisten doen afwenden om misschien pas jaren later, zich met geweld over antipathien heen zettend, terug te keeren.

(N. B. behoorlijk nota te nemen van 't feit, dat we te doen hebben met nog ongevormde menschen, dus feilbaar, in het tijdvak van overgang van jongen tot man, waarin men zeer vatbaar is voor indrukken.)

Op deze wijze zoudt ge veel nadeel kunnen doen. Gij hoeft geen menschen te lokken, maar tusschen lokken en noodeloos op de vlucht jagen is een groot verschil.

Om nu den indruk, dien men van ons als mensch moest krijgen uit uw stuk, zooveel mogelijk weg te nemen, daar ze over ons en bloc onjuist zou zijn en schadelijk, schreef ik 'n artikeltje er tegen in en zoo heftig mogelijk.

Ik wilde en wil dit nog eens scherp doen uitkomen dat er onder de doelverwanten van L. verscheidenen zijn, die volstrekt niet met zijn manier van optreden dweepen, en dat jongeren omdat ze een afkeer hebben van eenzijdige, anders denkenden-verketterende menschen zich van ons en bloc niet hebben af te wenden.

Ik was boos over uw stuk en heb 't daarom in eens weg omgedraaid: „Als ge nu denkt zoo de S. D. te bevorderen, dan vergist gij u. Gij benadeelt ze. Waarom doet gij dat?”

Gij moogt dat voor mijn part dwaas vinden, omdat ge, verder zegt te zijn in „Socialisme” dan ik. Ik moest dat maar aan oude geharde strijders over laten. Wat 'n heerlijke „bourgeois” zin! Als er in huis een standje gegeven moet worden moet „pa” 't doen, al heeft „pa” ook wel wat anders in zijn hoofd en is ie van de omstandigheden in de „jongenskamer” eigenlijk niet goed op de hoogte. Maar toch „pa's” autoriteit hoog! Verbeel je: iets te zeggen dat „pa” immers wel zou zeggen, als 't noodig was! Most horrible! —

Nu L., als ge me dwaas vindt, lach maar. Mij wel!

Maar denk niet, dat ik je werkelijk verder denk te zijn dan me zelf.

Ik hoor van huis uit tot de tweede soort menschen, die ik schetste, gij behoort tot de eerste groep.

Ge zijt op 'n pad, dat ik nooit zal volgen. Ik begeef me niet op 'n pad, dat voor me doodloopt. Ik volg 'n anderen weg.

En van mijn pad uit zei ik, dat ge verkeerd deedt zoo dwaas voort te hollen op uw paadje.

Gij zult nu misschien zeggen: „au fond toch niet zake-lijk.” Maar de menschen, waarvoor ik schrijf, zullen me begrijpen. Dat is voldoende.

Ik zal zoo gek niet zijn schriftelijk dieper op uw stuk in te gaan. Ik kan mijn tijd beter besteden.

Als ge er op gesteld zijt, wil ik er wel over spreken op 'n avond van de S. D. P. C.

Ondertusschen beveel ik inzage van een artikeltje over uw stuk in de laatste kroniek aan.

Ten slotte aan L. de mededeeling, dat hij 'n minder hoog toontje tegen me heeft aan te slaan, als hij verder nog op antwoord gesteld is. J. R. VAN MUSSCHENBROEK.

Ingezonden.

Antwoord aan den Heer J. VAN DER WAERDEN.

Zeer verbaasde het mij in het vorig nummer van het „Studenten Weekblad” een stukje van uwe hand aan te treffen, waarin geoordeeld wordt over eene zaak de Technologische Faculteit aangaande. Ik had mogen verwachten, dat de bewuste stemmingskwestie door eenen bevoegden Technoloog zou besproken worden, doch slechts een buitenstander mengt er zich in; ik geloof dat dit een feit van beteekenis is.

Ik wensch mij dan tegenover u in geen deele te verdedigen, noch verder met u in debat te treden; uwe aantijging: „gemeenheid” ontslaat mij hiervan. Alleen hen, die zich een onjuist oordeel over deze zaak gevormd hebben, wil ik inlichten.

Men stelt iemand candidaat voor een of ander bestuur, omdat hij er geschikt voor is. Het was daarom alleen, dat ik den heer v. d. S. niet stelde, doch een B₂, welke weg mij door anderen, meer competent dan ik, om over het wenschelijke dier maatregel te oordeelen, was aangegeven.

J. F. B. VAN HASSELT.

Aan J. F. B. VAN HASSELT.

Je logica is niet te begrijpen. In 't begin praat je over een candidaat voor de Techn. Faculteit, op 't laatst generaliseer je en praat van „candidatuur voor een of ander Bestuur.” 't Laatste deed ik, ik schreef over de toestanden hieromtrent in 't algemeen en nam het onderhavige geval als voorbeeld. Maar hoe dit ook zij, nu je zoo eerlijk ben geweest, nu je verteld hebt, dat je er zoo niks aan doen kon, dat je niet competent was tot oordeelen hier, dat anderen je helpen moesten (lach je zelf uit, zeg, dan behoef ik me niet te ergeren) en dat ze dat ook gedaan hebben, nu ten slotte eisch ik alleen nog maar, dat je 't niet bij woorden zult laten, maar ook werkelijk aftreedt. (Je weet wel „ijdelheid aan kant zetten” en „onervaren-broekie-entoch-president willen zijn.”)

J. v. d. W.

IN ANTWOORD OP „GEMEENE PRAKTIJKEN.”

Aan den Heer
J. VAN DER WAERDEN.

WelÉd. Geb. Heer.

Naar aanleiding van uw stukje in het laatste nummer van het „Studenten-Weekblad” wenschte ik mij een paar opmerkingen te veroorloven.

Vooreerst ben ik het met u eens, dat waar er Technologen B₃ beschikbaar zijn, geen B₂ gecandidateerd mag worden, dit is en blijft in strijd met den geest der wet, al liet deze B₂ zich ook voor den cursus B₃ inschrijven.

Maar is dit nu een reden om een stuk als het uwe in de wereld te zenden?

Vergeet toch nooit, mijnheer Jan van der Waerden, dat wij studenten, dat wij de bloem van de Nederlandsche jongelingschap zijn, dat wij aan de spits moeten staan in kennis en wetenschap, maar ook in beschaving, en dat dus alles wat wij schrijven een cachet van beschaving moet dragen!

Goddank, hebben de talloze Nederlandsche opstellen op de H. B. S. gemaakt, ons in staat gesteld, om ons in beschaafd en goed Nederlandsch uit te drukken, en het onnoodig gemaakt, dat wij ons bedienen van straattaal en scheldwoorden.

De redactie dankzeggend voor de opname, noem ik mij, hoogachtend,

A. v. O.

Aan A. v. O.

Als curiositeit en als afschrikkend voorbeeld voor meerderen, die denken dat hun kleine onbelangrijke meeninkjes een plaats zullen vinden in dit blad, plaatst de redactie dit stukje, hopende in 't vervolg van dergelijk jongensgeleuter bevrijd te blijven. RED.

Weekverslagen.

Vrijdag 25 November was er Igov-matinée op de sociëteit „Phoenix”. Om 4 uur klonken de viooltonen nog ongezellig koud, alle klanken apart, die wild rondvlogen in de zaal, als 'n schuwe vogel in z'n kooi. De Wienerinnen streken plichtmatig, met ernstige gezichten, als menschen die voor geld muziek maken. De officiële menschen langs de groote tafel gezeten, zwart met wit.

Een deftig saai gegons in de koude zaallucht; hier en daar 'n aanstellerige uitroep.

Maar om vijf uur vele zwierige klankgolven, deinend, draaiend, loom strijkend langs de wanden; alle menschen omgeven door muziekkleuren, muzieknevel; 'n jublend slieren over de glazen port en sherry; 'n warm trillend gevoel om hard te zingen, te bulderen, om samen lollig te dansen. En al de vrouwen stonden ver weg, betooverd, romantisch, zoo om naar haar toe te vliegen, om wild-mooie dingen te doen. En de officiële tafel genoeglijk deftig, hier en daar 'n plasje drank naast het glas; enkele zwart witten keken schuin naar boven, naar 't orkest, 'n beetje verlegen lachend: ik mag wel. En overal vielen de weeldrige tonen, drongen door tot in de plooiën van de gordijnen, één waas van gloeiende passiekleuren. . . .

's Avonds kroeg diës: eerst 'n kalm-zitten, 'n elkaar opnemen, ongezellig kijken. Vrouwen zongen op het tooneeltje: aanstellerig, gemeen; even 'n leuk mooi vinden van 'n plotseling, fraai gebogen arm of been; 'n kalm drinken, drinken. De praeses van 't Corps sprak; groote stilte; alle hoofden bij elkaar in één heel klein schemerlicht van ballons bij buffet, 'n prettig gevoel van goed meenen, 't goede willen kwam door de woorden over de zaal; en in geestvervoering het „Io vivat”.

Dan weer veel licht; vrouwen dansen, zingen, officiële menschen spreken; hoerah! 'n overal druisend gewirwar van uitroepen, schreeuwen; even drinken, vooruit even drinken! Lachen, lachen. Dan ineens 'n springen langs tafels stoelen; flesschen bons en glazen kletteren stuk; hoerah! Is er nog wat? Verdomme, leuk hè. Jezus, wat staat die stoel gek! En alle stoelen lachen, kijk ze lachen. Godome, wat leuk, wat 'n leuke pan, zeg vin je niet. Allo, drinken, lachen! En dan 'n vreemd hevig gesuis, het groote licht klein, klein net 'n pitje, en die warmte, warmte o! o!

Verder is er 23 September Voetbalmatch geweest tusschen D. S. V. V. en een combinatie van „H. B. S.” en „Swift”.

Voor halftime werd een goal gemaakt door 't Delftsch elftal, bestaande uit de heeren: Cramer, Stokvis, Heybroek, Broese, v. Waveren, Kruisse, Kremer, v. Braam, Hendriks, Hupkes en Altona.

Na halftime werden nog twee goals gehaald door Delft, zoodat D. S. V. V. gefeliciteerd kan worden met $\frac{3}{0}$.

Volgens bevoegde zijde was Cramer goed, Broese en v. Waveren hadden veel succes vooral v. Waveren was zeer goed; Kruisse verdienstelijk, de forwards in goede conditie behalve Altona; v. Braam zette goed over, en Kremer's draf was zeer mooi.

Vrijdag 25 November heeft de heer Nijgh op Practische Studie gesproken over: De bouw van lichttorens in open zee en in het bijzonder van die van Rothesand”. De lezing was zeer interessant vooral daar de geachte inleider een onderwerp behandelde, dat helaas buiten onze studie valt, waar deze samengedrongen wordt tot 4 jaar.

De Hockey match tusschen Delft en Haarlem ging niet door, zoodat eerstgenoemde vereeniging z'n oefeningstijd gelukkig met 'n enkele week verdubbelen kon.

Laten we danken met het hoopvol gebed, dat de Kolfbaan van de Eensgezindheid, waar de colleges begonnen zijn, 'n schitterend effect zal maken in de voddenrommel, tot nog toe met de naam: gebouwen der P. S. betiteld.

Ten slotte nog even het volgende:

Dinsdagmiddag werd in een buitengewone vergadering van het gezelschap Leeghwater besloten tot het houden van een excursie naar de Kon. Fabriek van Stoomwerktuigen (Dir. Strümpfer) te Amsterdam op Zaterdag a. s.

Verder werd de volgende motie aangenomen:

De buitengewone vergadering van „Leeghwater” van 29 November betreurt het ten zeerste dat het gezelschap genoodzaakt is het initiatief te nemen tot de voor de studie van W. I. meest noodzakelijke excursies en spreekt de wenschelijkheid uit dat voortaan deze excursies door de P. S. zullen worden georganiseerd.

De laatste mededeeling zij hier dat door den Senaat bij het corps is ingediend een voorstel ter verhooging van den corpscontributie tot f15.

Inhoud der Studenten-weekbladen.

Vox Studiosorum

Dit nummer kan hier kort behandeld worden omdat zulk een groot deel is ingenomen door verslagen uit Delft, waaronder vooral het debating-verslag uitmunt door nauwgezette weergeving van het gesprokene, met namen der sprekers er bij. Jammer dat de voorletters ontbraken van de heeren Prof. Mr. B. H. Pekelharing, Dr. W. W. A. Hecker en A. J. Goedkoop van Nelle.

De heer J. A. A. H. de B. is 't niet eens met de heer Doki Mastis, waar deze besturen van corpsgezelschappen wanbeheer en gebrek aan actie heeft verweten; een en ander wordt ons door veel cijfers duidelijk gemaakt.

Een zekere meneer S. wil in 't schrijven steeds trachten naar bevalligheid, het harmonieuze en aestetische; die ijsselijkheden moesten er maar uit. Hij haalt er ook de Romeinen bij, die een litteratuur hadden zonder die ijsselijkheden.

De Amsterdamsche redacteur J. G. S. roept de menschen op eens wat te schrijven.

Nu volgt kroniek van de week, en eenige ingezonden stukken naar aanleiding van een muziekkritiek.

Minerva.

Het nummer begint met „Een klacht”, waarin meneer A. J. B. nu eens in aangename bewoordingen verteld, wat je nu wel doen moet als je eens enkele dingen gelezen hebt, en eindigt met te zeggen dat hij toch zoo conservatief is. Studenten-uitingen, frissche uitingen niet waar?

H. E. G. geeft verslag van het congres in Turijn in korte hoofdtrekken.

In „Een plicht” wordt maar zoo gesproken over aanvallen tegen mos en familieregeering in 't corps, jawel, en dat in de Minerva, foei, foei, en dan ten slotte is het eene opwekking tot meerdere belangstelling in sociale vraagstukken. Bedenklijk stuk.

Nu volgen de verslagen van de lezingen van den heer v. d. Goes, over de revolutie van '48, van Pol de Mont over Rembrandt en van Dr. Gorter op S. L. over Marx-Spinoza.

Daarna krijgen we eenige polemiek naar aanleiding van 't geen de heer Doki Mastis heeft gezegd over onze corpsgezelschappen, hetzelfde wat den heer de B. in de Vox aanleiding gaf tot zijn stuk.

De plaatselijke redacties onthalen den getrouwen Minerva-lezer op min of meer interessante bijzonderheden uit hun respectieve corps.

Ten slotte een paar critiekjes, over de opvoering van Lotos, waarover de heer F. B. niet erg tevreden is, en onder boekbeoordeeling over Aan 't Minnewater, door Dr. Maurits Sabbe.

Propria Cures.

Niet ontvangen.

V. v. K.

Berichten en mededeelingen.

Door den Senaat van het D. S. C. is eene prijsvraag uitgeschreven onder de leden, voor een zoo eenvoudig mogelijk Diploma van lidmaatschap van het Corps.

De Almanak-Redactie bericht, dat de ledenlijst ter inzage ligt op de S. P. Vult allen uwe namen in.

Nogmaals verzoekt de Redactie van den Almanak dringend om jaarverslagen der Vereenigen, Mengelwerk en Varia, Teekening Schutblad, Titelpaat, Plaat over Studenten-toestanden.

AGENDA:

Vrijdag 2 December. 7 uur. Pol. School.
Algemeene vergadering Igov.

TWEEDE BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 1 DECEMBER 1898.

Zaterdag 3 December. Excursie van Leeghwater naar de Kon. Fabriek Amsterdam. (Vertrek uit Delft 8,26 Greenw.)

Woensd. 7 December. 7 $\frac{1}{2}$ uur. Stations-koffiehuis. Debating. Th. van der Waerden.

STELLINGEN:

I.

Het Socialisme moet het Feminisme beschouwen als eene beweging, absoluut gescheiden van de Socialistische.

II.

Het Feminisme schaadt het Socialisme, wanneer het de arbeidersvrouw in zijne beweging betreft.

III.

De weg naar volledige emancipatie voor de arbeidersvrouw is de Sociaal-Democratie.

Donderdag 8 en 15 Dec. F. van der Goes: Omwenteling der bourgeoisie (1848).

Dinsdag 13 December. Apollo: Uitvoering.

Woensd. 14 December. Odin: Uitvoering, bal na.

Bibliotheek Societeit Phoenix.

Nieuw aangeschafte boeken:

H. G. Ibels. Allons-y.
Lloyd. Wealth against Commonwealth.
Werumeus Buning. Zondaars en Zondaressen.
Choppin. Souvenirs d'un cavalier.
Pareau. Onze West.
Street. Autobiography of a boy.
Borel. Studiën.
Marie Boddaert. Serena.
Maarten Maartens. Her Memory.
Margadant. Monologen.
Verwey. De nieuwe tuin.
Tolstoi—Sohn. Ein praeludium Chopin's.

Correspondentie.

W. J. N. Uw stuk gaat buiten de bedoelde kwestie om en wordt dus niet opgenomen.

H. S. De Redactie wil gaarne van uw verslag gebruik maken in het Weekverslag.

J. H. Uw stuk heeft te weinig verband en is te slecht gesteld om geplaatst te worden.

ADVERTENTIËN.

TE KOOP:

voor kamerversiering EENIGE OUDE WAPENS. Spotprijs. Br. fr. motto Wapens, Bureau van dit Blad.

KAAPSCHE WIJNEN

van

Johan M. Prillewitz & Co., Amsterdam.

Bij iedere hoeveelheid verkrijgbaar

bij **Chr. F. RÜTER**, Peperstraat.

Zooeven verscheen de eerste aflevering van het

VIERTALIG

Electrotechnisch-Werktuigkundig

WOORDENBOEK,

bewerkt door

G. C. J. VERKERK en G. J. VAN DE WELL.

Dit Woordenboek zal vier afdeelingen omvatten, n.l.: I. Engelsch—Nederlandsch; II. Fransch—Nederlandsch; III. Duitsch—Nederlandsch; IV. Nederlandsch—Engelsch—Fransch—Duitsch. Het zal compleet zijn in hoogstens 5 afleveringen à /1,50. Men verbindt zich voor het geheele werk-

De eerste aflevering is bij alle Boekhandelaren ter inzage te bekomen.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA's BOEKHANDEL, Amsterdam.

Verschenen bij den Uitgever

J. WALTMAN JR.,

H. J. VERHELLOUW. Geschiedenis van het Delftsch Studentencorps, met platen, in prachtband / 7,50.

BLOEMLEZING uit het Mengelwerk der Delftsche Studenten Almanakken van 1876—1898. Gebonden / 2,50.

F. A. BRANDT. Feestmarsch / 0,50.

FEESTBLAD uitgegeven door drie Oud-Redacteuren van Minerva / 1,50.

FEESTNUMMER van Vox Studiosorum, door de Delftsche Redactie / 1,50.

ALBUM van gezichten op het feestterrein / 1,25.

BOEKHANDEL van J. WALTMAN Jr.,

BINNENWATERSLOOT 33.

Met het oog op de aanstaande feesten voorhanden:

PLAAT- EN PRACHTWERKEN.

BELLETRIE IN DE VIER TALEN.

KINDER- EN PRENTENBOEKEN.

KALENDERS.

MOTTO-ALBUMS.

